

## PAPER DETAILS

TITLE: ANAYASA YARGISINDA YORUM PROBLEMİ KARSILASTIRMALI ANALIZIN KATKILARI

AUTHORS: Bakir AGLAR

PAGES: 3-34

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/13751>

**ANAYASA Y  
KARŞILAŞT**

egemenlik, temsil, kuvv  
prensipleri, hukuki yoru

Oysa bugün, Anayasa  
anayasa hukukunun ge  
nında da pratik bir ön

Anayasa yargılama  
gınlaşması «Dünya çap  
«**Milli-üstü**» (transnatio  
rupa Hukuku ve İnsan  
artan bir önem kazan  
uluslarüstü hukuk ve «**u**  
nal Rule of Law) ile y

ğ u Birleşik Devletler,  
temlerde «çok sayıda  
nin (Anayasanın) ve  
getirilmiştir<sup>7</sup>.

Anayasanın üstün  
yorumlayan<sup>8</sup> anayasa  
PROBLEMİ» olarak  
tirmiştir.

## I. ANAYAS

«Value protection

**cihlerini»<sup>9</sup>** açık pozitif  
**ness»,** ya da «**Due proce**  
rolü ve demokratik meş

## **1. Bir örnek - olay**

Eşitlik prensibi, ana  
bulmaktadır.

**İtalyan Anayasa M**  
anayasanın eşitlik pren  
1968'den sonra verilmiş

**Massimo Villone,** bu  
Anayasa Mahkemesinin

Benzer bir gelişme  
**Anayasa Konseyi** kara

Yasaların anayasaya  
lali gerekçesi bir çeşit

Fransız Anayasa K  
bir değerlendirmesini y  
men<sup>17</sup>, kendi değeri  
me etme eğiliminde ol

Miclo'yu bu sonuca  
ne göre ayırıcı kura  
için kanunun nihai an  
ması gerekir. Bir ka

## 2. «Değer - koruy

Anayasa normları  
nin kullanılması, «Hu  
«Yargıçlar Devleti»ne  
müştür<sup>21</sup>.

**Jean Rivero'nun b**  
rinin lafzı ile bağlı k  
rallara «kurucu» bir y  
kümet etme» suçlaması

Yargı denetiminin  
teren soyut bir sınır ç  
kallı... ..

**Ely**, anayasa yargısının olması gerektiğini iddia etmesine göre yorumlanabilir.

Bu tezler, anayasa koruyucu yaklaşım) olarak değerlendirilebilir.

Anayasa yargısı (procedural approach) yerine Ely'nin (substantive procedural fairness) de vurgu yaptığı görülmektedir.

**Ely** anayasa yargısının uygunluğunu denetlemek için «usul»le «maddi» denetim

Ely'nin yaklaşımı...

sa, yasa koyucu, yargıcı  
yan hukuk kuralları yara

Almanya'da Jhering,  
Kelsen, Hobbes'un iki yü  
mişlerdir: «yazılı olsun  
vardır»<sup>27</sup>.

## II. REFERANS NORML BLOKU»NUN TANIM

### 1. Anayasa Mahkem

Pozitivist doktrin  
Avusturya Anayasa

Avusturya Anaya  
larının uygulanmasın  
layışı ile kendini bağ  
mel hakları<sup>31</sup> sosyal  
maktadır.

## 2. Anayasa Mah

Natüralist anlayış  
yasa Konseyi, Alman  
Birlesik Devletleri Yi

**prensipleri», hak ve hü  
yaratmaktadır.**

**Fransız Anayasa** I  
bağlayan «Hukukun ge  
yorum tekniği ile, «An  
constitutionnelle)<sup>35</sup> tanrı

**Fransız Devlet Şûr**  
«Syndicat Général des  
nel prensipleri»nin, yas  
teyi bağladığını açıklan

«Les principes géné  
mentaire même en l'ab

Fransız Anayasa  
olan **Haklar Deklaras**  
tionnnalité) temel unsu  
lerasyonu, pozitif h  
Fransız Anayasası 92

Fransız Anayasa  
lerasyonundan çıkart  
arasında bir hiyerarş  
sey bu metinlerde ör  
ları»nı açıkça ifade e  
ler (objectifs de vau  
ve özgürlüklerle uzlaş

Amerika Birlesik

**Federal Alman Anayasası**  
«Lüth» kararında gelişen bir garantiler sermayesi ve insanın serbest bir değerler sistemi olarak düzen meydana getirir.

Temel hakların pozitifliğine katkıda bulunarak desinin birinci fıkrası, temel haklar katalogunu oluşturur.

İtalyan Anayasası

**Türk Anayasa M**  
arası hukuku anayasa  
kullanmaktadır. Bu  
lerinin anti-pozitivis

Anayasa Mahke  
lerinden önce, hukuk  
edilen prensiplerine  
yasa ilkelerine ve b  
gun olup olmadığını

**3. Anayasa Ma**  
**leri :**

**Aliefendioğlu'nun** g  
yasa ve Kuruluş Kanun  
veya 'anayasaya aykırıl  
yasa maddelerinden iba  
Anayasa Başlangıcı'nda

Ancak eklemek ger  
tezini doğrulamak için A  
nın aşırı darlığı, gerek  
yürürlüğe girmesinden  
liliği gösteren referansl  
yeceğini göstermektedir

Jurisprüdans da sü

geçerli olabilir mi? Bu k  
süreklilik ve kesiklik te

**Duran**, 1982 Anayas  
diği sınırlarla «Anayasa  
tün anayasal ilkelere ve  
lerinin iptalini içeren içt  
dedir.

**Yayla** ise bu içtihad  
memektedir<sup>54</sup>. Problem sa  
denetiminde vardır<sup>55</sup>.

#### 4. İnsan Hakları A

Mahkeme bu devansiyonun (27 Haziran) re yeni borçlar yükledikten sonra, 6. madda getirdiği «Mahkemenin» varmıştır.

Mahkeme, adalet niyete uygun, dürüst hakkı içinde mütalaa

Mahkemenin bu rık-oy»larında, Avrupa ilgili 1966 Viyana K

dığı üye devletler on  
olduğu insan hakları  
ve özellikle de İnsan

Bu konudaki jüri  
tarihli kararlar<sup>59</sup> başla  
kararları bu jürispru

### **III. ANAYASALAR BAĞLILIK KURALI HAKLARI AV**

29 Aralık 1978 tarihinde  
1976 tarihli Portekiz  
Anayasasının tanıdığı temel  
Hakları Evrensel Beyan  
andlaşma ve uluslararası  
tür<sup>62</sup>.

İsviçre Federal Ma  
tanıdığı hakların yorum  
deral anayasal hakkın  
nın pratiğini, bu kara

Federal Alman An  
ci maddesinin ikinci f

## 2. İnsan Hakları risprüdansı ve Türk

1982 tarihli Tür  
riyetlerin sınırlandı  
sunda kabul ettiğ  
siyonundan alınmış  
Strasbourg organları  
özellikle de «demokr  
gözükmektedir<sup>67</sup>.

1982 Anayasasının  
zenleyen 13. madde  
manın sınırının öng

Kısaca 1982 Anayasa  
(Konvansiyon) ve jüri  
sı) resepsiyon ürünüdür.

Bu durumda Strasb  
rüdansı, 1982 Anayasa  
sında kritik bir önem

İnsan Hakları Avr  
tirilmiş bir formül arac  
**demokratik bir toplumdur.**  
müştür.

Sınırlayıcı tedbirler  
Mahkemesi «Sözleşme

Bu durumda soru  
saya bağlı olup olmadı  
nın niteliğinde aranmı

1. Kısmî yasama  
getiren prensiplerin k

Doktrinde bu soru  
Anayasa yargısı «kısm

İkinci bir görüş, y  
iktidar kullanmakta ol

Charles Eisenmann

sından kalkarak kur  
organı anayasanın t  
rum diğer organların

Amerika Birleşik  
**Madison»** olayı son  
farklı yorumlamalar  
kullanılmasına götü

Ayrıca Başkan y  
ğıştirmek için, Mahk  
liği ile anayasal biç  
sizleştirme yoluna g  
tehdidini kullandıkla

Fransa da son  
yonuna yapılan ref  
son jürisprüdansın

Bu anlamda A  
olanlar da Anayas  
cularıdır<sup>82</sup>.

## **V. HUKUK**

### **1. Hukuk kur**

Bir hukuk nor

jik» prensip. İkinci bir  
sübjektif yorum metodla  
arasında yapılmıştır<sup>87</sup>.

Yorumcu önce, yasa  
lır. Bu amacın araştırıl  
mek için hazırlık malzer

Ancak doktrin, yasa  
larının kullanılabilirliği  
dır<sup>89</sup>.

Kanun koyucunun i  
Bu durumda yargıç, «hu  
kurulu «bilimsel yorum»

Gerçekten anlamını

Normun yazılış k  
aldığı bütüne göre yo  
re yorum (tarihi yoru  
ri diğerini reddetmek  
metodlardır. Ancak e  
taloğu ve hiyerarşisi  
metodların belirlenme

Türk Anayasa M  
İsviçre Federal Mahk  
landırdığı metod<sup>93</sup> uya  
meden her müşahhas  
elverişli olanını kulla  
da, subjektif metod k

Kara - Avrupası y  
olarak da adlandırılan  
rumlama metodu, «te  
sisteminin klasik - sır

Topluluk Hukuku  
«European Communit  
luk Yargı Yeri'nin k  
lirtmiştir.

«Court of Appeal»  
mer v. Bollinger» (1  
lan Kara - avrupası yo  
varlığını tanımış ve  
melerini istemistir<sup>97</sup>.

**«Teleolojik - objek**  
değeri en iyi açıklay  
edilen anlamı vermed  
değer ifade eder. Bu  
normların yaratılmas

Yorumda bu kriti  
**lojik yorum ahlakı»**

Federal Yüksek  
**question doctrine»** in  
yasa koyucunun takd

Anayasa Mahkem  
**sistemi»**ni getiren 29  
ları ve İhtiyar Heyet

teknik yönden yapıla  
minde... yasa koyucu

**Fransız Anayasa**  
tercihlerine müdahale  
ra, anayasal normla y  
niş olarak değerlendir  
yucuya ait olduğu di  
législateur de...) forr

### **3. Anayasaya uy**

İsviçre Federal M  
yasa Mahkemeleri<sup>105</sup>, y

«Bir yasa anay  
seçildiğinde yasa k  
değildir»<sup>107</sup>.

Bu ilk kararlar k  
olarak, Anayasanın  
lenen Devletin huk

Bu anlamı ile  
midir.

Federal Alman  
da, Ceza Kanunun  
yorumlayarak, siya  
mediği ve siyasi pa

**self-restraint» prensibi**  
lanmıştır.

Anayasaya uygun  
lerinin bağlayıcılığı so  
man Anayasa Mahkem  
ların uygunluk denetim  
kanun gücü, bu «kara

Anayasa Mahkeme  
rekçelerinin her noktas  
olmasa bile, «kararın ü  
duğunu açıklamıştır.

Federal Alman Ar

**Türk Anayasa Ma  
gun yorum» tekniğini  
ya uygunluk denetimi  
zanmaktadır.**

**Anayasa Mahkeme  
ve böylece anayasal k  
yasa'ya aykırı oldukla  
Mahkemesince ihmal e**

**Bu durumdaki hü  
bu ilkelere egemen ola  
düşecek biçimde yorum**

**Anayasa Mahkeme**

Anayasa Mahkeme  
yasa'da özü belirtilmiş  
ayrıntlarıyla düzenleye  
ra 34. maddedeki ispat  
konulardan biri olduğu

Anayasa Mahkeme  
buyruğu yerine getirm  
deki Anayasaya aykır  
itiraz yollarının da geç  
sı karşısında kısıtlı ka  
lanmasının sürüp git  
Anayasa'nın üstünlüğü  
ikinci fıkrasına davan